

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДЕРЖАВНЕ ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Право
Заняття:	IV семестр
Лекції	2 години на тиждень
Семінарські	1 година на тиждень
Кількість кредитів	4
Мова викладання	Українська

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Кравець Марина Олександрівна
Науковий ступінь	Кандидат юридичних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри публічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	моб: 098-825-19-99
E-mail	Kravets.M.O@nmu.one
Профайл	https://publiclawntu.com.ua
Персональна сторінка	GoogleScholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=ISh1CWgAAAAJ&hl=ru
Консультації	ауд.10/309, 2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра публічного права, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 304
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) Kravets.M.O@nmu.one

1. Анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Державне право зарубіжних країн» відображає за змістом особливості розвитку конституційного права у зарубіжних країнах, здійснюється порівняльний аналіз національних особливостей щодо форм правління, устрою, взаємовідносин держави та суспільства, побудови органів публічної влади, що не лише розширить кругозір студентів, але й дозволить усвідомити місце і роль держави та особи у світі. За допомогою порівняльного аналізу змісту сучасних конституцій різних країн можна ознайомитися з конституційним устроєм і конституційними інститутами окремих країн, визначити найголовніші тенденції конституціоналізму та особливості конституційного розвитку держав. Найважливішими світоглядними ідеями та категоріями, які підлягають засвоєнню під час вивчення даної навчальної дисципліни, є розуміння й усвідомлення майбутніми юристами актуальних для українських умов проблем формування правової соціальної держави і взаємовідносин громадянина та держави.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів сучасних теоретичних знань, практичних умінь і навичок про основи державного (конституційного) права в зарубіжних країнах, надання знань про історію виникнення і становлення зарубіжних державно-правових інститутів, політико-правових ідей, теорій в порівняльному плані, що дасть студентам можливість набути необхідні знання для розуміння державного ладу будь-якої країни.

Завдання – формування у студентів спеціалізованих концептуальних знань у галузі державного права зарубіжних країн, ознайомлення студентів з основними теоретичними положеннями галузі та основами державного (конституційного) права різних країн, набуття знань щодо сучасних концепцій держави, принципів політичної системи зарубіжних країн, різних форм правління, територіального устрою, основних моделей організації публічної влади та розуміння сучасних тенденцій розвитку конституціоналізму.

3. Дисциплінарні результати навчання

Орієнтуватися в системі конституційно-правового законодавства і конституційно-правовій практиці зарубіжних країн
Виявляти основоположні цінності, які притаманні розвинутій демократичній державі та її конституційному ладу
Здійснювати порівняльний аналіз конституційно-правових норм зарубіжних країн та національного законодавства
Оцінювати сучасні тенденції розвитку державно-правових інститутів

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
Тема 1. Загальна характеристика державного (конституційного) права зарубіжних країн. Конституції та конституціоналізм у зарубіжних країнах
1. Поняття і предмет галузі конституційного права. 2. Поняття конституційного права зарубіжних країн. Відмінності в термінах «конституційне право» і «державне право». 3. Предмет галузі конституційного права зарубіжних країн. 4. Система конституційного права зарубіжних країн. 5. Характеристика загальних принципів конституційного права, їх класифікація.
Тема 2. Форми держави у зарубіжних країнах
1. Форма правління. 2. Поняття форми правління. Монархія. Характеристика абсолютної, дуалістичної і парламентської монархій. 3. Республіка. Характеристика президентських, парламентських, президентсько-парламентських і парламентсько-президентських республік. 4. Форма державного устрою. Поняття конфедерації. Федерації.

Тема 3. Глава держави та уряд у зарубіжних країнах
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття глави держави, особливості його конституційного статусу. 2. Юридичні форми глави держави. Особливості правового статусу монарха. Характеристика основних систем престолонаслідування. 3. Особливості конституційного статусу президента залежно від форми правління. 4. Характеристика основних способів обрання президента. Підстави для дострокового припинення повноважень президента.
Тема 4. Парламенти та парламентаризм у зарубіжних країнах
<ol style="list-style-type: none"> 1. Парламент і парламентаризм, сутність і співвідношення цих понять. 2. Структура, склад і організація парламентів. Однопалатні і двопалатні парламенти. 3. Способи формування верхніх і нижніх палат парламентів. 4. Організація роботи парламентів: сесії, пленарні засідання. Парламентські канікули.
Тема 5. Судова влада та конституційний контроль у зарубіжних країнах. Місцеве управління та самоврядування у зарубіжних країнах
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і сутність судової влади та її місце в механізмі розподілу влади. 2. Система та організація судової влади в зарубіжних країнах. Конституційно-правові основи організації судової влади в зарубіжних країнах. 3. Конституційні принципи здійснення правосуддя в зарубіжних країнах. 4. Функції та компетенція органів судової влади в зарубіжних країнах.
Тема 6. Основи конституційного права Німеччини
<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика основного закону ФРН. Порядок внесення змін до Основного закону. 2. Федеральний конституційний суд як орган конституційного контролю. Конституційний статус особи. 3. Загальна характеристика основних прав людини та громадянина. 4. Політичні партії і партійна система. Виборче право і виборча система
Тема 7. Основи конституційного права Франції
<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика Конституції Франції: характерні риси й особливості. 2. Порядок перегляду Конституції та конституційні реформи. 3. Інститут конституційного контролю. Конституційна рада, її склад і порядок формування. 4. Форми конституційного контролю. Конституційний статус особи.
Тема 8. Основи конституційного права США та Великої Британії
<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика Конституції США. 2. Основні Конституційні принципи. 3. Порядок внесення поправок до Конституції, інститут конституційного контролю. 4. Конституційно-правовий статус особи. 5. Форма державного устрою Великобританії. Автономія Шотландії, Уельсу і Північної Ірландії.
СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Загальна характеристика державного (конституційного) права зарубіжних країн. Конституції та конституціоналізм у зарубіжних країнах
Форми держави у зарубіжних країнах
Глава держави та уряд у зарубіжних країнах
Парламенти та парламентаризм у зарубіжних країнах
Судова влада та конституційний контроль у зарубіжних країнах. Місцеве управління та самоврядування у зарубіжних країнах
Основи конституційного права Німеччини
Основи конституційного права Франції
Основи конституційного права США та Великої Британії

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/307 або 10/310 для проведення лекційних та семінарських занять. Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Студент повинен мати активований акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Office 365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	Відмінно
74 – 89	Добре
60 – 73	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

навчальне заняття	ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ		ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	усне опитування, бліц-опитування, тестування	підсумкове тестування	визначення загальної кількості балів за результатами поточних контролів; підсумкове тестування під час заліку
семінарські	контрольні завдання за кожною темою або індивідуальне завдання	усне опитування, оцінювання презентації виступ-презентація, робота в малих групах, реферат/есе; виконання завдань під час самостійної роботи		

6.3. Поточна успішність складається з оцінки за роботу на семінарських заняттях (оцінюється 8 тем семінарських занять, що максимально може принести здобувачу вищої освіти 10 балів за кожену тему) і оцінки за самостійну

роботу. Отримані бали на семінарських заняттях (максимально 80) та бали за самостійну роботу (максимально 20 балів) є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає 100 балів.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час екзамену має право пройти підсумкове тестування.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку).	Залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів за диференційований залік 100.
---	---

6.4. Оцінювання з курсу навчальної дисципліни «Державне право зарубіжних країн» здійснюється з урахуванням розподілу отриманих балів за відповідний вид навчальної діяльності студента: поточне тестування за окремими темами; опитування; виконання контрольних завдань; виконання самостійної роботи.

Критерії оцінювання за роботу на *семінарських заняттях*: 8 тем семінарських занять оцінюються максимально у 10 балів кожна, причому:

9-10 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури, правильна мова викладення матеріалу;

6-8 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;

3-5 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

2-1 бал – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відсутність відповіді.

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійною роботою студента в рамках вивчення навчальної дисципліни «Державне право зарубіжних країн» є підготовка індивідуального завдання. *Індивідуальні завдання* студентів можуть полягати у підготовці есе, рефератів, презентацій, в аналіз практичних ситуацій, підготовці реферативних матеріалів із фахових публікацій, проведенні власних досліджень і апробація їх на конференціях, участь в олімпіадах тощо. Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань, підвищення рівня підготовки і розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальне завдання оцінюється експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою. Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Державне право зарубіжних країн» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно курсу мають надсилатися на університетську корпоративну електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за графіком, за погодженням з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 5 балів до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Державне право зарубіжних країн».

8. Ресурси і література:

1. Державне право зарубіжних країн (у схемах): Навч. Посібник / Б.В.Калиновський, О.Я. Лапка, Н.Я. Лапка, Т.О. Пікуля, Л.А. Івершенко, Л.М. Козодой, К.В. Тарасенко. / За заг. ред. О.Я. Лапки. - К.: КНТ, 2012.- 628с.
2. Державне право зарубіжних країн. Особлива частина: навч.посіб. / [Л.Д.Варунц, А.В.Войціховський, Т.І Гудзь та ін.]; за заг. ред В.О.Серьогіна; МВС України, Харк. Нац. Ун-т внутр. справ.-Х.: ХНУВС, 2011.-292с.
3. Коломієць Ю.М. Державне право зарубіжних країн. Загальна частина: навчальний посібник / Ю.М. Коломієць. – Х.: Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2009. – 208 с.
4. Коломієць Ю.М. Конституційне право закордонних держав: курс лекцій / Ю.М. Коломієць. – Х.: ХНУВС, 2007.
5. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс / Шаповал В.М.. – К.: Юрінком Інтер, 2018. – 464 с.
6. Конституційне право зарубіжних країн. Підручник / Мішина Н.В., Міхальов В.О., Куранін В.О. – ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. – 644 с.
7. Конституційне право зарубіжних країн: Навч. Посібник / М.С. Грошенкова, К.О. Закоморна, В.О. Ріяка та ін.: За заг. Ред. В.О.Ріяки. - 2-ге вид., допов. І перероб. - К.: Юрінком Інтер, 2006. - 544с.
8. Конституційне право зарубіжних країн: Навчальний посібник: Альб. Схем / О.О. Грін. - Ужгород: Видавництво ФОП Бреза А.Е., 2015. - 183с.
9. Конституції зарубіжних країн: навчальний посібник / авт.-упоряд. В.О.Серьогін, [Ю.М. Коломієць, О.В. Марцеляк та ін.]; за заг. ред. к.ю.н., доц. В.О. Серьогіна. – Харків, Видавництво «ФІНН», 2009. – 664 с.
10. Порівняльне конституційне право. Модульний курс / Куракін О.М., Кириченко В. М. – К.: ЦУЛ, 2020. – 256 с.
11. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс: Підручник. - К.: Юрінком Інтер, 2008. - 472с.